

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การพัฒนาศักยภาพบ้านแม่กำปอง กิ่งอำเภอแม่ออน
จังหวัดเชียงใหม่ ในการเป็นหมู่บ้านสุขภาพดี

ผู้เขียน

นางสาวจรรีรัตน์ ลอยมี

ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การส่งเสริมสุขภาพ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์มนัส ยอดคำ

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์อ่อนเนก ช้างน้อย

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพบ้านแม่กำปอง กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ในการเป็นหมู่บ้านสุขภาพดี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนบ้านแม่กำปองในการเป็นหมู่บ้านสุขภาพดี โดยผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้แก่ ศักยภาพของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน เมืองไทยสุขภาพดี และการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นเทคนิคกระตุ้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ สร้างความตระหนัก และเสริมสร้างศักยภาพ การแก้ปัญหาาร่วมกันของชุมชน โดยผ่านกิจกรรมหลัก 3 ประการ คือ การวิจัย การพัฒนาศักยภาพ และการปฏิบัติจริง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ 1) การมองเป้าหมายร่วมกัน 2) การสร้างโครงสร้าง/กลไกพื้นฐานเพื่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ 3) การทำโครงการร่วมกัน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตวิจัยในด้านเนื้อหาที่ต้องการศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ บริบทของชุมชนที่เอื้อให้ชุมชนเข้มแข็งและมีศักยภาพ และการดำเนินการพัฒนาศักยภาพบ้านแม่กำปองในการเป็นหมู่บ้านสุขภาพดี

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

โครงสร้างทางสังคมของชุมชนแม่กำปองที่มีความสัมพันธ์กันในระดับครอบครัว การมีทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ทุนบุคคล ทุนกลุ่ม/องค์กร ทุนเครือข่าย และเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในและนอกชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง เพราะชุมชนได้ใช้ทุนเหล่านี้มาเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับชุมชน และปัจจัยที่สำคัญ คือ การมี

ส่วนร่วมของคนในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน มีการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาและประสานความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน ชุมชนมีกลไกทางสังคม ได้แก่ ผู้นำ สถาบันหลักในชุมชน องค์กรชุมชน และภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ สามารถสร้างอำนาจต่อรองกับภายนอกและชุมชนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของธรรมชาติและสังคมภายนอกได้อย่างมีศักดิ์ศรีและยังคงรักษาความเป็นชุมชนได้อย่างมั่นคงและเข้มแข็ง

การพัฒนาศักยภาพของชุมชนบ้านแม่กำปองในการเป็นหมู่บ้านสุขภาพดี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีผลทำให้ชุมชนนักปฏิบัติเกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน มีความสามารถวิเคราะห์ในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของชุมชน สามารถวางแผนพัฒนาโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นหมู่บ้านสุขภาพดี และมีการเสนอโครงการเข้ารับการสนับสนุนการดำเนินงานจากแหล่งต่าง ๆ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถใช้เป็นตัวอย่างในการพัฒนาศักยภาพของชุมชน และสามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพของชุมชนในบริบทของชุมชนอื่น ๆ ต่อไปได้

Thesis Title Capacity Building of Ban Mae Gum Pong as a Healthy Village, Mae On Sub-district, Chiang Mai Province

Author Miss Jureerat Loymee

Degree Master of Education (Health Promotion)

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Manus	Yodcome	Chairperson
Assoc. Prof. Anek	Changnoi	Member

ABSTRACT

This thesis was aimed at capacity building of Ban Mae Gum Pong as a Healthy Village. The research used Community Action Research (CAR). The researcher applied number of concepts and theories in developing a conceptual framework of this study. Those were the concepts of capability community, civic society, participation community, Healthy Thailand and participatory rural appraisal (PRA). The researcher also applied community action research (CAR) techniques as a participation community. Those techniques were understood as a means to change the attitudes, know ledges and awareness degree of problem solving on community. The research was conducted within 3 kinds such as research, capacity building and practice, the research using the 3 stages process : guiding ideas, intra-organizational learning infrastructure and collaborative projects.

The research was bordered within 2 kinds such as community contexts contributing to community strength and capability, the process to capacity building of Ban Mae Gum Pong as a Healthy Village.

The findings were as follows :

Community social structure featuring relationships at family, available social capital, natural resources, individual, group/organizational, kinship and community organizations and both internal and external learning networks were found to have all contributed to the community strength since the community had utilized it as the foundation for creating its security and

sustainability. The key factor identified was the community member's participation. It also formed a great learning experience for the entire community, group organizing in order to solve problems, and coordinating help and support coming in from outside. Such social mechanism as community leaders key institutions, organizations and wisdoms, the community enabling it to effectively and with dignity bargain with external forces and pressures as well as adjust to those force and other changed situations while simultaneously firmly maintaining its internal cohesiveness and civic society.

Capacity Building of Ban Mae Gum Pong as a Healthy Village, by using community action research (CAR) was a process of learning to work as a team, enhanced their potential in analyzing their problems and needs of the community. The practitioners were able to plan and developed projects for community building as a healthy village and propose projects for implemented.

In summary, the community action research (CAR) process is found to be an effective ideal for capacity building and problem-solving and capacity building in other community contexts.